

Kedves Kollegák,

Azt hiszem, a doktorandusz-konferencia jól sikerült, s Szécsényi Endre ötlete – mármint hogy rendezzünk ilyet – bevált. Legközelebb majd igyekszünk, hogy ne legyen ennyire feszített, de a vita nyitottságát és korlátolatlanágát szeretném megőrizni.

Köszönet: a kitartóbb hallgató és tanár résztvevőknek, a diszkussziókban aktívaknak, mindenekelőtt pedig az előadóknak. Különböző színvonalú és ügyességű előadásokat hallottunk, de fölkészületlent, ellinkeltet egyet sem.

Az előadások anyaga doktoriskolánk karakterének megfelelően vegyes, ugyanezért viszont színes, változatos, érdekes volt. Nyilván észrevették, hogy megpróbáltunk a témák rokonsága alapján valamifajta ívet létrehozni, de ez – különböző kérések és igények teljesítése miatt – néha megbillent.

Tanulságok:

1. az absztrakt, azaz tartalmi kivonat röviden (4-5 sorban) az előadás fő tézisét, téziseit ismerteti, világosan elkülönítve azt az újdonságot, amelyet a témához, problémához az előadó ad hozzá (jövőre a gyakorlatszerzés jegyében ezt azzal nehezítjük majd, hogy a modern tudományos élet *lingua francáján*, azaz angolul kérjük);
2. az előadás műfaja sokféle, lehet írott szöveg felolvasása, lehet élőbeszéd, lehet ülni, állni, lehet vetíteni (képeket, szöveget), lehet táblára írni stb. Kitűnő és hallgatóbarát módszer, mellyel többen is éltek, a vázlat kivetítése. Az idő betartása azonban alapvető. Az előadást ezért próbálni kell, mérni kell az időt, és bizonyosnak kell lenni abban, hogy az adott időkeretbe belefér. Nem lehet elkalandozni, s a lényeget kell kiemelni;
3. az előadás nem felolvasott tanulmány, de nem is csevegés a majdan elvégzendő munkáról. Ami az utóbbit illeti, az előadásnak meghatározott kérdésre vagy kérdésekre válasz(oka)t kell adnia, s legfőljobb a kivezető perspektívával mutathatunk fel meg nem válaszolt, nyitva maradó kérdéseket. Ami az előbbit illeti, az előadás nemcsak az azt követő diszkusszióban párbeszéd a közönséggel. Állítanunk kell valamit és arról meg kell győznünk a hallgatókat. Minden formájában retorikai műfaj, s ehhez a tömörség, a hatásosság, s *horribile dictu* a szórakoztatás is hozzátartozik;
4. ebből következik, hogy mérlegelni kell, mi való kutatásainkból előadásba;
5. a diszkusszióban valamilyen formában az előadónak minden hozzászólásra reflektálnia kell, s ezért memóriabajnokoktól eltekintve helyes jegyzetelni. A diszkusszióra is készülni kell, tartalékolni lehet megfontolásokat, sőt, vetített képet is;
6. a diszkusszióban való részvétel, a hozzászólás és polémia gyakorlása éppoly fontos része lehet a konferenciának, mint az előadás. A mostani konferencián ezt csak néhány hallgató gyakorolta. A diszkusszióra is indokolt fölkészülni, s a jó absztrakt éppen ebben nyújthat segítséget;
7. el tudnám képzelni, hogy a tanulságokat ne csak én vonjam le, s ezeken az oldalakon elinduljon egy beszélgetés a konferencia érényeiről és hibáiról.

Radnóti Sándor

A hetedik pontban megfogalmazott felhívásnak eleget téve annyit szeretnék hozzátenni, hogy talán nem ártana *minden* hallgatónak szem előtt tartani, hogy a Filozófia Doktoriskola egyik programjaként működünk, ezért mind a leendő disszertációkban, mind a konferencián elmondottakban teoretikus kérdéseknek *is* meg kell fogalmazódniuk: tehát történeti, szociológiai stb. adatok összegyűjtése és elsorolása, bármennyire tanulságos és érdekes is, önmagában nem elegendő. A jó előadás – s ezzel visszautalnék egy pénteki beszélgetésre – hangvételében a jó esszéhez áll közel; ezen én az esszének azt a hagyományát értem, amelyben akár bonyolult filozófiai kérdéseket és belátásokat is közölhető (és akár szórakoztató) formában adnak elő, ami legkevésbé sem jelent popularizálást vagy leegyszerűsítést, sokkal inkább hozzáférhetővé tételt. Úgy beszélni saját témánkról, hogy az a mással foglalkozó kollegák számára is érthető és akár vitatható legyen. Célszerű tehát elkerülni mind a csak a beavatottaknak szóló közlést, mind a „vallomásos”, lírai stílust.

Szécsényi Endre